

Rakennusteollisuus

Rakennusalan työehtosopimus 2022- 2024

Alamiehen ammattitaito

- Työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun asetuksen 14 a §:ssä edellytetyin tavoin taakan kiinnittäjällä on oltava työnantajan kirjallinen lupa ja työnantajan on varmistuttava ennen luvan antamista työntekijän ammattitaidosta. Työmaalle tehtävässä perehdytyksessä työntekijälle **kerrotaan työmaan alamiehet, jotka työmaalla saavat ainoastaan tehdä taakan (sidonnan) kiinnittämisen nosturiin. Työmaan alamies tulee pukea huomiovärillisin vaattein, suojavaarustein ja työvaatetekstein siten, että alamies erottautuu muista työmaan työntekijöistä.**
- TES 19 §:ään lisätään ammattinimike taakan kiinnittäjät (alamiehet) palkkaryhmiin III-VI
 - Voidaan käytännössä sopia, millä tavoin. Esimerkiksi liivi tai erivärinen kypärä tms.

TES 17 § Sääolosuhteet (talotes)

- **1. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on sääesteiden välttäminen, esimerkiksi suunnittelemalla työjärjestys yhteisesti huomioiden poikkeavien sääolosuhteiden mahdollisuus. Sääesteiden varalta työnantajan tulee selvittää jo ennakkoon, onko hänellä tarjota muuta työtä tai työmaata mahdollisen esteen ajaksi. Työmaalla tai yrityksessä on määriteltävä sääesteeet ja sovittava toimintatavat sääesteisiin ja ilmoittamiseen.**
- 2. Mikäli työntekijä on saapunut työpaikalle, mutta ei voi sopimattoman sään johdosta aloittaa työtään, korvataan odotusaika palkkaryhmittelyn mukaisella taulukkopalkalla, enintään IV palkkaryhmän mukaan, mikäli työnantaja on nimenomaan ilmoittanut, että työntekijän on jäätävä työpaikalle.
- **3. Kun työnjohdon toimesta on todettu, ettei työtä voida jatkaa, maksetaan sateen, pakkasen tai muun luonnonesteen aiheuttamasta keskeytyksestä työnteossa odotusajan palkka työpäivän tai työvuoron loppuun. Odotusajan palkka on työntekijän palkkaryhmittelyn mukainen taulukkopalkka, enintään kuitenkin palkkaryhmän IV mukainen palkka.**
- 4. Työpaikalleen saapuneelle työntekijälle maksetaan päivittäisten matkakustannusten korvaus, mikäli työnjohdon toimesta todetaan, ettei työtä voida sopimattoman sään johdosta aloittaa.
- 5. Turhien työmatkojen välttämiseksi tarpeen vaatiessa määritetään talvisin rakennustyövaihe ja työmaan muut olosuhteet huomioon ottaen työmaakohtaisesti pakkasraja ja mahdollisesti muut sääolosuhteet, joiden vallitessa ei työpaikalle ole tarpeen saapua.
- 6. Sateen, pakkasen tai muun luonnonvoiman esim. myrskyn turmelema työntekijän työ korjataan työnantajan määräyksestä ja kustannuksella.

Muita tes-muutoksia

- Työpaikkaohjaajan osaamisen ja työtehtävän on vastattava oppijan tulevaa ammattia.
- TED 14 § Tiedonsaantioikeus
 - Uusien työntekijöiden perehdytyksen yhteydessä työntekijöille on annettava henkilöstön edustajien yhteystiedot (puhelinnumero, sähköposti). YT-lain mukaisessa vuoropuhelussa tulee lisäksi käsitellä se, miten henkilöstön edustajien ja heidän edustamiensa työntekijöiden välinen yhteydenpito käytännössä varmistetaan.

TES 37 § Suojavaatetus ja suojavälineet

- Työnantaja vastaa suojavaatteiden ja suojavälineiden puhtaanapidosta, huollosta ja mahdollisista tarkastuksista. Toteutustapa sovitaan paikallisesti 28.2.2023 mennessä.
- Suojavaatteilla tarkoitetaan valtioneuvoston asetuksen 427/2021 mukaisia kehon suojaukseen tarkoitettuja vaatteita ja muita vastaavia varusteita.
- Valtioneuvoston asetus henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä
 - Henkilönsuojaimella tarkoitetaan tässä asetuksessa sellaisia välineitä ja varusteita sekä niiden lisäosia ja -varusteita, jotka on tarkoitettu työntekijän käytettäväksi tai pidettäväksi suojaamaan yhdeltä tai useammalta hänen turvallisuuteensa tai terveyteensä kohdistuvalta vaaralta työssä.
 - Työnantajan on huolehdittava, että henkilönsuojaimia säilytetään, puhdistetaan, huolletaan ja korjataan siten, että suojain säilyttää suojausominaisuutensa ja on työntekijän käytössä turvallinen, terveellinen ja hygieeninen. Tarvittaessa suojaimet on uusittava.

Mitä suojavaatteista sovitaan?

- Työnantaja vastaa suojavaatteiden ja suojavälineiden puhtaanapidosta, huollosta ja mahdollisista tarkastuksista.
- Paikallisesti sovittavalla tavalla
- Mahdollisesti sovittavia menettelytapoja
 - Työvaatevuokraus
 - Pesupalvelujen käyttö
 - Pesumahdollisuus työmaalla → huomioi työajaksi luettava aika
 - Korvaus työntekijälle

Nyt aikaa selvittää erilaisia mahdollisuuksia. Lindström tarjoutunut tekemään esityksen

UTS-sopimus / tilaajan vastuu

- Aliurakan ja -hankinnan antajan, jäljempänä tilaaja, vastuu sopimuskumppaninsa työntekijän työsuhteesta johtuvista saatavista määräytyy seuraavasti:
- Tilaaja vastaa viime kädessä siitä, että aliurakoitsijan tai -hankkijan työntekijän palkka, jonka työntekijä on ansainnut tilaajan työmaalla, tulee maksetuksi.
- Tilaaja vastaa niinkään siitä, että aliurakoitsijan tai -hankkijan työntekijän tilaajan työmaalla ansaitsema lomakorvaus ja mahdolliset urakan pohjarahat tulevat maksetuksi.
- **Tilaaja vastaa vain sellaisista saatavista, joista työntekijä tai luottamusmies ilmoittaa tilaajalle tai tämän edustajalle viimeistään 14. kalenteripäivänä sen jälkeen, kun saatava on erääntynyt maksettavaksi.**

Kevytyrittäjät – liittojen yhteinen kannanotto

- UTS-sopimuksen mukaan ulkopuolisen työvoiman käyttöä tapahtuu kahdessa muodossa: alihankintatyönä ja työvoiman vuokrauksena. Työmarkkinoille on leviämässä kevytyrittäjyyden konsepti. Kyse on työsuhteessa tehtävän työn ja aidon yrittäjätoiminnan väliin luodusta järjestelystä, jossa mm. tapaturma-, työttömyys- ja eläkevakuutusmaksut siirtyvät kevytyrittäjän itsensä hoidettavaksi. Kevytyrittäjyydestä aiheutuu lisäksi kustannuksia laskutus- ja maksupalveluista ja yrittäjävoiton mahdollisuus on usein epärealistinen.
- Tilaajayrityksen kannalta kevytyrittäjyyteen liittyy ongelmia mm. sosiaalivakuutusmaksujen suorittamisen, tapaturmavakuuttamisen sekä työehtojen toteutumisen näkökulmasta.
- Talonrakennusteollisuus ry ja Rakennusliitto ry katsovat, että toimittaessa yhteisellä työmaalla vastuusuhteiden selkeys on ensiarvoisen tärkeää. Kevytyrittäjyys on ristiriidassa alan yritysten yhteiskunnallisen vastuun ja sosiaalisesti kestävä työelämän tavoitteiden kanssa. Tilaajien asemassa toimivien yritysten on syytä varmistua siitä, että ulkopuolisen työvoiman käyttö tapahtuu työehtosopimuksen ja tämän suosituksen mukaisesti. Se tarkoittaa, että alihankkijan ja vuokratyövoimayrityksen henkilöstön asema on järjestetty työsuhteiseksi.

MENETTELYOHJE TYÖEHTOSOPIMUKSEN NOUDATTAMISEN VARMISTAMISEKSI ALIHANKINTAKETJUSSA

Työehtosopimusosapuolet ovat käyneet yhdessä läpi niitä tietoja, joita alihankintaketjussa toimivalta työnantajalta tarvitaan sen selvittämiseksi, ovatko työntekijöiden työehdot työehtosopimuksen mukaisia ja onko työntekijöillä työskentelyoikeus Suomessa. Pääurakoitsijalle esitettävän tietopyynnön tulee perustua siihen, että Rakennusliitolla on perustelu syytä epäillä, että alihankintaketjussa toimitaan työehtosopimuksen vastaisesti tai työmaalla esiintyy työvoimaa, jolla ei ole työskentelyoikeutta Suomessa.

Osa tiedoista voidaan saada suoraan pääurakoitsijalta. Osa tiedoista on sellaisia, jotka Rakennusliiton tulee pyytää suoraan työnantajalta. Talonrakennusteollisuus **ohjeistaa jäsenyrityksiään edistämään ao. luettelon mukaisten tietojen saamista alihankintaketjun työnantajilta.**

Rakennusliitto on tietoinen siitä, että tietojen saaminen ja kerääminen muodostavat tietosuoja-asetuksen mukaisen henkilökirjaston, johon liittyy mm. rekisterinpitäjän velvollisuus rekisteriselosteen laatimiseen. Lisäksi Rakennusliitto on tietoinen, että tietoja kerätessä se on vastuussa henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä ja turvallisuudesta.

Talonrakennusteollisuus **suositaa jäsenyrityksilleen menettelyä, jossa työmaakohtaisen perehdytyksen yhteydessä työntekijöiltä pyydetään suostumus siihen, että ao. luettelon mukaisia henkilöä koskevia tietoja ja asiakirjoja voidaan toimittaa pääurakoitsijalle ja/tai Rakennusliitolle.** Mikäli tarvittavia tietoja ei toimiteta Rakennusliitolle ja alihankintaketju kieltäytyy tietojen antamisesta, pääurakoitsijan tulee ryhtyä toimenpiteisiin kyseisen urakoitsijan työntekijöiden keskeyttämiseksi.

Pääurakoitsijalta saatavat tiedot

1. Yrityksen tiedot ja yhteyshenkilön tiedot (Suomessa)
2. Työnteko-oikeuteen liittyvät dokumentit ulkomaisen yrityksen työntekijöistä - työnteko-oikeuden osoittava oleskelulupa, kopio passista tai henkilön lähtömaan id-kortista
3. Valtti-kortti
4. Ennakoilmoitus lähettämisestä (kopio AVI ilmoituksesta), mikäli sellainen on toimitettu
5. Kulunvalvontatiedot selvityksen alla olevista henkilöistä, mikäli ne ovat saatavissa

- **Työnantajalta saatavat tiedot**

1. Lähetetyn työntekijän A1-todistus
2. Suomalaisen yrityksen palveluksessa olevien ulkomaalaisten työnteko-oikeus
3. Sovellettava työehtosopimus
4. Työsopimukset
5. Palkkalaskelmat
6. Työaikakirjanpito
7. Sopimus työaikapankista tai keskimääräisten säännöllisestä työajasta
8. Maksukuitit palkasta